Sokak Yasağında İşyeri Zararı

MAHKEME	KARAR TARİHİ	SONUÇ
Danıştay 10. Daire	25.12.2025	Bozma

ESAS NO	KARAR NO	İLGİLİ HÜKÜMLER
2023/4207	2025/6686	5233 s. K. m.1, m.5, m.7/1-c, m.8

ÖZET

Sokağa çıkma yasağı nedeniyle işyerini açamayan davacının zararı, ticari faaliyetin yürütülememesi olarak 5233 s. K. 7/1-c kapsamında görüldü. Önceki iptal kararı yalnız kirayı kapsadığından kira zararının, sözleşme yoksa dekont gibi belgelerle araştırılması için BİM kararı bozuldu.

Bu kararın özeti ve değerlendirmesi
savun.av.tr/sokaga-cikma-yasaginda-isyeri-kira-zarari-5233-danistay-2025-6686/ →

Karar metni

Adalet Bakanlığı Bedesten sisteminde yayımlandığı hâliyle, değiştirilmeden aktarılmıştır. Taraf adları kaynakta anonimdir.

Danıştay 10. Daire Başkanlığı 2023/4207 E. , 2025/6686 K.

"İçtihat Metni"

T.C.

DANIŞTAY

ONUNCU DAİRE

Esas No : 2023/4207

Karar No : 2025/6686

TEMYİZ EDEN (DAVALI) : ... Valiliği / ...

VEKİLİ : Av. ...

KARŞI TARAF (DAVACI) : ...

VEKİLİ : Av. ...

İSTEMİN_KONUSU : ... Bölge İdare Mahkemesi ... İdari Dava Dairesinin ... tarih ve E:..., K:... sayılı kararının, davalı idare tarafından temyizen incelenerek bozulması istenilmektedir.

YARGILAMA SÜRECİ :

Dava konusu istem: Davacı vekili tarafından Diyarbakır ili, Sur ilçesinde, iş yeri işleten müvekkilince ilçede yaşanan terör olayları ile terörle mücadele kapsamında alınan tedbirler nedeniyle maddi zarara uğradığından bahisle, zararlarının karşılanması istemiyle yapılan başvurunun reddi üzerine açılan davada İdare Mahkemesince verilen iptal kararı üzerine idarece yapılan yeniden değerlendirme neticesinde müvekkilinin başvurusunun (yeniden) reddine ilişkin Diyarbakır Valiliği Terör ve Terörle Mücadeleden Doğan 4 No'lu Zarar Tespit Komisyonu'nun ... tarih ve ... sayılı işleminin iptali istenilmektedir.

İlk Derece Mahkemesi kararının özeti: ... İdare Mahkemesinin ... tarih ve E:..., K:... sayılı kararıyla; davacı tarafından talep olunan ticari zararların 5233 sayılı Kanun'un 7. maddesi kapsamında tazmini gereken zarar kalemleri kapsamına girmediği, ticari nitelikli bir zararının karşılanabilmesi için ancak ticarete konu taşınır/taşınmaz mal varlığına maddi bir zarar verilmesinin veya davacının rızası dışında mal varlığına ulaşamamasının gerektiği, davacının uğradığını ileri sürdüğü kazanç kaybının muhtemel zarar niteliğinde olması nedeniyle 5233 sayılı Kanun kapsamında karşılanmasının mümkün olmadığı, davacı tarafından kira ve işçi giderleri ödemelerine yönelik zararın ortaya konulamadığı, bu nedenle dava konusu işlemde hukuka aykırılık bulunmadığı bulunmadığı gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiştir.

Bölge İdare Mahkemesi kararının özeti: ... Bölge İdare Mahkemesi ... İdari Dava Dairesince; davacının istinaf başvurusunun kabulü ile davacının, kamu otoritelerinin terörle mücadele kapsamında aldığı tedbirler (sokağa çıkma yasağı) sebebiyle tedbir döneminde iş yerine erişemediği hususunda tartışma bulunmadığı, davacı tarafından karşılanması istenilen kira zararı, gelir kaybı ve diğer sabit giderlere ilişkin maddi zararın, ilan edilen sokağa çıkma yasağı sonucunda iş yerinin kapalı kalması sonucu iş yerine ulaşamayan davacı tarafından yapılmak zorunda kalınan, mal varlığını eksiltici yönde olan ve hesaplanabilir nitelikte zararlar olduğu, bu nedenle davalı idare veya idarece belirlenecek bilirkişiler aracılığıyla zarar tespiti yapılarak davacının anılan maddi zararlarının 5233 sayılı Kanun kapsamında karşılanması gerekirken, anılan maddi zararların 5233 sayılı Kanun kapsamına girmediğinden bahisle, davacının idareye yaptığı başvurunun reddine ilişkin dava konusu işlemde hukuka uyarlılık bulunmadığı gerekçesiyle, İdare Mahkemesi kararının kaldırılmasına, dava konusu işlemin iptaline karar verilmiştir.

Davalı idare tarafından kararın temyiz edilmesi üzerine ... Bölge İdare Mahkemesi ... İdari Dava Dairesince ... tarih ve E:... sayılı karar ile davalı idarenin temyiz isteminin reddine karar verilmiştir.

TEMYİZ_EDENİN_İDDİALARI: Davalı idare tarafından, davacının uğradığını ileri sürdüğü zararların muhtemel zarar niteliğinde olduğu, bu nitelikteki zararların 5233 sayılı Kanun kapsamında karşılanmasının mümkün olmadığı, emsal yargı kararlarının bu yönde olduğu iddialarıyla Bölge İdare Mahkemesi kararının bozulması gerektiği ileri sürülmektedir.

KARŞI_TARAFIN_SAVUNMASI: Davacı tarafından savunma verilmemiştir.

DANIŞTAY TETKİK HAKİMİ : ...

DÜŞÜNCESİ : Temyiz isteminin kabulü ile temyize konu Bölge İdare Mahkemesi kararının bozulması gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Danıştay Onuncu Dairesince, Tetkik Hâkiminin açıklamaları dinlendikten ve dosyadaki belgeler incelendikten sonra, ... Bölge İdare Mahkemesi ... İdari Dava Dairesinin ... tarih ve E:... sayılı temyiz istemi ret kararı kaldırılarak gereği görüşüldü:

İNCELEME VE GEREKÇE :

MADDİ OLAY :

Diyarbakır ili, Sur ilçesi, ... caddesinde iş yeri işleten davacı tarafından, 2015 yılında terörle mücadele amacıyla ilan edilen sokağa çıkma yasağı tedbirleri sırasında maddi zarara uğradığından bahisle uğranılan zararların tazmini istemiyle 25/04/2016 tarihinde yapılan başvuru, uğranıldığı ileri sürülen zararların muhtemel zarar olduğu ve bu zararların 5233 sayılı Kanun kapsamında karşılanma olanağının bulunmadığı gerekçesiyle Diyarbakır Valiliği Terör ve Terörle Mücadeleden Doğan Zarar Tespit Komisyonunun ... tarih ve ... sayılı işlemi ile reddedilmiştir. Anılan işlemin iptali istemiyle açılan davada, ... İdare Mahkemesin ... tarih ve E:..., K:... sayılı kararı ile, davacının iş yerinin bulunduğu Diyarbakır ili, Sur ilçesi, ... Caddesinde, 10/10/2015 tarihinden itibaren aralıklarla terörle mücadele faaliyeti kapsamında sokağa çıkma yasağı ilan edildiği, davacı tarafından karşılanması istenilen zararlardan sadece kira giderlerinin 5233 sayılı Kanun kapsamında karşılanmasının mümkün olduğu, bu nedenle idarece kira bedeline ilişkin zararının belirlenmesi amacıyla kira sözleşmelerinin temini yoluna gidilmesi ve gerekirse keşif ve bilirkişi incelemesi yapılarak zararın hesaplanması gerekirken, eksik inceleme neticesinde tesis edilen işlemde hukuka uyarlık bulunmadığı gerekçesiyle dava konusu işlemin iptaline karar verilmiştir.

Ardından, Diyarbakır Valiliği Terör ve Terörle Mücadeleden Doğan 4 No'lu Zarar Tespit Komisyonunun ... tarih ve ... sayılı işlemi ile Mahkeme kararı üzerine davacı vekilinden iş yeri kira sözleşmesinin örneklerinin iki kez istenilmesine rağmen yazılara cevap alınamadığı, 2015 ve 2016 yıllarına ilişkin yıllık gelir vergisi beyannamelerinin incelenmesinden, davacının anılan yıllara ilişkin zararının bulunmadığı, aksine iş yerinden kâr elde ettiğinin anlaşıldığı, iş yerinin kapalı kaldığı gerekçesiyle oluştuğu belirtilen zararın muhtemel zarar niteliğinde olduğu ve bu nitelikteki zararların 5233 sayılı Kanun kapsamında karşılanma olanağının bulunmadığı gerekçesiyle, davacının başvurusu yeniden reddedilmiştir.

Sonrasında, davacı tarafından Diyarbakır Valiliği Terörle Mücadeleden Doğan Zarar Tespit Komisyon Başkanlığının ... tarih ve ... sayılı işleminin iptali istemiyle bakılan dava açılmıştır. Davacı tarafından, dava dilekçesinde iş yeri kira sözleşmesine ilişkin olarak kendisinde mevcut yazılı bir sözleşme bulunmadığı beyan edilmiştir.

İLGİLİ MEVZUAT:

5233 sayılı Terör ve Terörle Mücadeleden Doğan Zararların Karşılanması Hakkında Kanun'un 1. maddesinde, "Bu Kanunun amacı, terör eylemleri veya terörle mücadele kapsamında yürütülen

faaliyetler nedeniyle maddî zarara uğrayan kişilerin, bu zararlarının karşılanmasına ilişkin esas ve usulleri belirlemektir.",5. maddesinde, "Komisyonun görevleri şunlardır: a) Zarar görenin veya mirasçılarının başvurusu hâlinde bu Kanun kapsamına giren bir zararın bulunup bulunmadığını tespit etmek. b) Kamu kurum ve kuruluşları veya kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarınca uygulanmış projelerin, zararın giderilmesine katkıları; zarar görenin değerlendirebileceği enkaz ve diğer yararlar; sigorta şirketlerince veya ilgili mevzuata göre kamu kurum ve kuruluşları ile sosyal güvenlik kuruluşlarınca ödenen tazminatlar, tedavi ve cenaze giderlerinin zarar miktarından mahsup edilmesi suretiyle belirlenen ve 9 uncu veya 10 uncu maddelere göre yapılan nakdî veya aynî ödeme miktarını içeren sulhname tasarılarını hazırlamak. ...", 7. maddesinde, "Bu Kanun hükümlerine göre sulh yoluyla karşılanabilecek zararlar şunlardır: a) Hayvanlara, ağaçlara, ürünlere ve diğer taşınır ve taşınmazlara verilen her türlü zararlar, b) Yaralanma, engelli hâle gelme ve ölüm hâllerinde uğranılan zararlar ile tedavi ve cenaze giderleri, c) Terörle mücadele kapsamında yürütülen faaliyetler nedeniyle kişilerin mal varlıklarına ulaşamamalarından kaynaklanan maddî zararlar", 8. maddesinin 1. fıkrasında, "7 nci maddede belirtilen zararlar, zarar görenin beyanı, adlî, idarî ve askerî mercilerdeki bilgi ve belgeler göz önünde tutularak olayın oluş şekli ve zarar görenin aldığı tedbirlere göre, zarar görenin varsa kusur veya ihmalinin de göz önünde bulundurulması suretiyle, hakkaniyete ve günün ekonomik koşullarına uygun biçimde komisyon tarafından doğrudan doğruya veya bilirkişi aracılığı ile belirlenir." hükümleri bulunmaktadır.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME:

5233 sayılı Kanun'un 7. maddesinin 1. fıkrasının (c) bendinde, "Terörle mücadele kapsamında yürütülen faaliyetler nedeniyle kişilerin mal varlıklarına ulaşamamalarından kaynaklanan maddi zararlar" Kanun kapsamında karşılanabilecek zarar kalemlerinden biri olarak sayılmıştır. Mal varlığının, bir kişinin para ile ölçülebilen hak ve borçlarının tümünü ifade ettiği dikkate alındığında, kişinin mülkiyetinde bulunanların yanı sıra zilyetliğinde bulunan taşınır veya taşınmaz eşya ile sözleşmeden ya da kanundan doğan haklarına ulaşamamasından kaynaklanan zararların da “mal varlığına ulaşamama” zararı kapsamında yer aldığı sonucuna varılmaktadır. Bu sonuç, anılan Kanun maddesinin "amaçsal yorum" neticesinde ortaya çıkarılan anlamına da uygun düşecektir.

Bu açıdan, gerçek ve tüzel kişilerin, sokağa çıkma yasağı tedbiri veya terör eylemlerinin/olaylarının sebep ve tesiri ile mal varlıklarına ulaşamamaları, onları kullanamamaları, ticari faaliyetlerini sürdürememeleri sonucu uğradıkları zararların, 5233 sayılı Kanun'un 7. maddesinin 1. fıkrasının (c) bendi uyarınca karşılanması gerekmektedir.

Uyuşmazlık bu çerçevede değerlendirildiğinde, terörle mücadele nedeniyle yürütülen faaliyetler kapsamında alınan tedbir nedeniyle, davacının ticari faaliyetini yürütememesinden kaynaklanan zararların 5233 sayılı Kanun'un 7. maddesinin 1. fıkrasının (c) bendinde belirtilen “mal varlığına ulaşamama” zararı kapsamında kaldığı sonucuna ulaşılmaktadır. Ancak davacı tarafından ... İdare Mahkemesinin E:... sayılı dosyasında açılan davada verilen iptal kararının yalnızca kira giderlerini kapsadığı ve davacı tarafından bu karara karşı istinaf başvurusunda bulunulmadığı görüldüğünden, gelinen aşamada davacının sadece sokağa çıkma yasağı tedbirlerinin uygulandığı dönemde uğradığı kira giderlerine ilişkin maddi zararın karşılanması mümkündür.

Kira giderlerine ilişkin maddi zararın ispatı hususuna gelince, Bölge İdare Mahkemesince, davacının iş yerinin bulunduğu konumda uygulanan sokağa çıkma yasağı tedbirlerinin tarihleri tespit edildikten sonra, (... İdare Mahkemesinin E:... sayılı dosyasında açılan davada verilen iptal kararı doğrultusunda) kira giderlerine ilişkin kira sözleşmesi bulunmasa da ödemeye ilişkin dekontların ve buna benzer diğer belgelerin davacıdan istenmesi, davacı tarafından kira ilişkisini ispata yarayacak bilgi belge sunulup sunulmamasına göre bir karar verilmesi gerekirken, bu yönde bir araştırma yapılmadan, eksik inceleme neticesinde verilen kararda hukuki isabet bulunmamaktadır.

KARAR SONUCU :

Açıklanan nedenlerle;

1. Davalı idarenin temyiz isteminin KABULÜNE,

2. ... Bölge İdare Mahkemesi ... İdari Dava Dairesinin ... tarih ve E:..., K:... sayılı temyize konu kararının BOZULMASINA,

3. Yeniden bir karar verilmek üzere dosyanın ... Bölge İdare Mahkemesi ... İdari Dava Dairesine gönderilmesine, 25/12/2025 tarihinde oy birliğiyle kesin olarak karar verildi.

(X)-KARŞI OY :

Bakılan uyuşmazlıkta, terörle mücadele nedeniyle yürütülen faaliyetler kapsamında alınan tedbir nedeniyle, davacının ticari faaliyetini yürütememesinden kaynaklanan zararların 5233 sayılı Kanun'un 7. maddesinin 1. fıkrasının (c) bendinde belirtilen “mal varlığına ulaşamama” zararı kapsamında kaldığı, ancak davacı tarafından ... İdare Mahkemesinin E:... sayılı dosyasında açılan davada verilen iptal kararının yalnızca kira giderlerini kapsadığı ve davacı tarafından bu karara karşı istinaf başvurusunda bulunulmadığı görüldüğünden, gelinen aşamada davacının sadece sokağa çıkma yasağı tedbirlerinin uygulandığı dönemde uğradığı kira giderlerine ilişkin maddi zararın karşılanmasının mümkün olduğu, bu nedenle Zarar Tespit Komisyonunca, davacının iş yerinin bulunduğu konumda uygulanan sokağa çıkma yasağı tedbirlerinin tarihleri tespit edildikten sonra, (... İdare Mahkemesinin E:... sayılı dosyasında açılan davada verilen iptal kararı doğrultusunda) kira giderlerine ilişkin kira sözleşmesi bulunmasa da davacı tarafından kira ilişkisini ispata yarayacak bilgi belge sunulup sunulmamasına göre işlem tesis edilmesi gerekirken, eksik inceleme neticesinde tesis edilen dava konusu işlemde hukuka uyarlık bulunmadığı gerekçesiyle temyize konu Bölge İdare Mahkemesi kararının gerekçeli olarak onanması gerektiği oyuyla Daire kararına katılmıyorum.